

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

SKRIVELSE
2024-05-30

Ärendenummer:
NV-02554-18

Bakgrund till förslag om föreskrifter, konsekvensutredning och skötselplan

Förord

Sveriges nationalparker ska trygga naturens mångfald och ge besökare möjlighet att uppleva och njuta av naturen. I en nationalpark är naturen skyddad och får inte exploateras. Det innebär att vi bevarar ett naturarv åt nuvarande och kommande generationer.

Ett mark- eller vattenområde som tillhör staten får efter riksdagens medgivande av regeringen förklaras som nationalpark i syfte att bevara ett större sammanhängande område av viss landskapstyp i dess naturliga tillstånd eller i väsentligt oförändrat skick.¹ När regeringen, efter riksdagens medgivande, beslutar om att bilda en ny nationalpark kompletteras nationalparksförordningen² med nationalparkens namn, en mening som utgör nationalparkens syfte, avgränsningen av området samt vem som är förvaltare. När regeringen har beslutat om att bilda nationalparken beslutar Naturvårdsverket om föreskrifter och skötselplan för nationalparken.³

Förslaget till nationalpark i Nämndöskärgården⁴ har remitterats från 30 november 2023 till och med 1 mars 2024. Naturvårdsverket avser att under andra halvåret 2024 föreslå till regeringen att bilda nationalparken. Den föreslagna nationalparken i Nämndöskärgården ligger i Värmdö kommun, Stockholms län. Den omfattar en areal om 25 700 hektar, varav 97 procent är hav. Havsområdet är variationsrikt med stora skillnader i djup, vågexponering och olika typer av bottenar. Landarealen fördelas på ett tusental öar, kobbar och skär som till största delen är skyddade idag genom Bullerö naturreservat och Långviksskärs naturreservat.

Remissen som omfattar förslag till föreskrifter, konsekvensutredning och skötselplan och de synpunkter som kommer in vid remissen ska ligga till grund för Naturvårdsverkets beslut om föreskrifter och skötselplan för nationalparken. Det ska också ligga till grund för länsstyrelsens beslut om en ny skötselplan för Långviksskärs naturreservat och regleringar av sjötrafiken i området.

Denna skrivelse ger en bakgrund till förslaget om en nationalpark i Nämndöskärgården, en beskrivning av hur arbetet genomförs och en översikt över de förslag som önskas synpunkter på fram till den 15 oktober.

---

¹ Miljöbalken 7 kapitlet 2 §

² Nationalparksförordningen (1987:938) 1, 2 och 3 §§§

³ Nationalparksförordningen (1987:938) 4 och 7 §§

⁴ [Bildande av en nationalpark i Nämndöskärgården | Länsstyrelsen Stockholm \(lansstyrelsen.se\)](https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/om-lansstyrelsen/om-lansstyrelsen/nytt-och-pa-gang/bildande-av-en-nationalpark-i-namdoskargarden)

Innehåll

FÖRORD	2
1. INLEDNING	4
1.1 Bakgrund	4
1.2 Genomförande	4
1.3 Remiss av förslag till nationalpark	5
1.4 Avgränsning av förslag till nationalpark i Nämndöskärgården	6
1.5 Miljöbedömning	6
1.6 Fortsatt arbete med förslaget	6
2. FÖRSLAG	8
2.1 Om förslaget	8
2.2 Förslag till föreskrifter för nationalparken	8
2.3 Konsekvensutredning av föreskrifterna	9
2.4 Förslag till skötselplan för Nämndöskärgårdens nationalpark och Långviksskärs naturreservat	9
2.5 Tillsyn av nationalparken	10

1. Inledning

1.1 Bakgrund

I Naturvårdsverkets nationalparksplan från 2008 föreslås Nämndöskärgården som ny nationalpark tillsammans med 13 andra förslag.

År 2016 bad Länsstyrelsen i Stockholms län, Värmdö kommun och Skärgårdsstiftelsen Naturvårdsverket att starta upp arbetet med en nationalpark i Nämndöskärgården. Arbetet med att ta fram ett förslag till nationalpark startade 2020 efter en utredning om förutsättningarna för arbetet som stämde av med ovan nämnda aktörer samt Havs- och vattenmyndigheten.

Det område som har utretts omfattar drygt 37 000 hektar. I utredningsområdet ingår det som pekades ut i nationalparksplanen samt ytterligare ett större havsområde österut. Motivet för att ta med havsområdet är att inkludera en större del av födosöksområdena för Nämndöskärgårdens sjöfåglar och fiskar samt att få ett relevant skydd för marina arter.

1.2 Genomförande

Naturvårdsverket genomför arbetet i projektform. Projektet genomförs i samverkan mellan Naturvårdsverket, Länsstyrelsen i Stockholms län, Havs- och vattenmyndigheten samt Värmdö kommun. De fyra organisationerna finns representerade i projektets styrgrupp och projektgrupp.

De huvudsakliga aktiviteterna inom projektet är att köpa in mark och vatten samt att ta fram och sammanställa kunskap om områdets värden, hur området nyttjas idag och vilka sakägare och intressenter som berörs av förslaget. Underlagen ligger till grund för förslaget till nationalpark samt förslag till föreskrifter och skötselplan. Inom projektet ingår också att ta fram en plan för naturvägledning⁵ och genomföra invigningen. Inför invigningen rustas och iordningställs området för besökare.

Under arbetet har projektet haft kontakt med myndigheter, intresseorganisationer, föreningar och allmänhet. Syftet har varit att inhämta kunskap och erfarenheter för att utforma förslaget. Det har genomförts informationsmöten för allmänheten, markägare, olika föreningar och grupper. En projektwebbsida har uppdaterats löpande under projektets gång. Informationsbrev till allmänheten och föreningar har skickats ut digitalt. Sakägare har också kontaktats per brev. Temamöten och workshoppar har arrangerats för att skapa delaktighet kring särskilda frågeställningar, exempelvis kring områdets värden, förslag på föreskrifter och i framtagande av teman för naturvägledning. Projektet har också deltagit i andra sammanhang för att sprida information om projektet till exempel på möten inom

---

⁵ Naturvägledning ska bidra till att människor utvecklar sin relation till naturen och kulturlandskapet

Värmdö skärgårdsråd⁶ och vid tillfällena som båtmässan Allt om sjön. Under våren 2024 har projektet bjudit in aktörer som har eller är intresserade av att erbjuda aktiviteter för besökare i eller i direkt anslutning till det område som föreslås bli nationalpark till två träffar. Omkring 25 företagare och föreningar deltog och bidrog med sin kunskap om vad besökare vill se och hur de kan tas omhand.

Utredningar, samråd och inkomna synpunkter från möten och kontakter ligger till grund för förslag om nationalpark, föreskrifter och andra regleringar samt skötselplan för området.

1.3 Remiss av förslag till nationalpark

Förslaget till nationalpark i Nämöskärgården var på remiss från 30 november 2023 till och med 1 mars 2024. Remissen skickades ut till närmare 200 adressater via e-post eller brev och omkring 350 adressater som abonnerar på projektets nyhetsbrev. Den spreds också genom ett pressmeddelande och nyheter på Naturvårdsverkets, Havs- och vattenmyndighetens, länsstyrelsens och Värmdö kommuns hemsidor och uppmärksammades i lokala tidningar samt några branschtidningar. Förslaget som har varit på remiss finns tillgängligt på nationalparksprojektets⁷ webbplats.

75 svar inkom på remissen. Bland de som tar ställning till att det föreslås en nationalpark är majoriteten positiva eller har inget att erinra mot att det bildas en nationalpark. Ett tiotal är emot, det främsta skälet är att de anser att en nationalpark exploaterar området och att det inte är lämpligt att locka fler besökare till området. Drygt 20 lämnar enbart synpunkter på olika delar av förslaget. Nio av dessa framför inte några synpunkter på förslaget i sak utan synpunkterna riktas mot att processen inte har inkluderat närboende i tillräcklig omfattning. Den kritik som framförs mot processen bemöttes på ett öppet informationsmöte den 10 april⁸.

Många av synpunkterna som lämnades på förslaget har bäring på föreskrifter, konsekvensutredning och skötselplan, dessa har tagits i beaktande i det förslag som presenteras i denna remiss.

---

⁶ Värmdö skärgårdsråd är ett rådgivande organ till kommunstyrelsen i Värmdö kommun. Syftet med rådet är att säkerställa ett kontinuerligt samarbete mellan kommunen och nyckelorganisationer i skärgården

⁷ [Bildande av en nationalpark i Nämöskärgården | Länsstyrelsen Stockholm \(lansstyrelsen.se\)](#)

⁸ [Se Bildande av en nationalpark i Nämöskärgården | Länsstyrelsen Stockholm \(lansstyrelsen.se\) - Dokumentation från Informationsmöte 10 april 2024](#)

1.4 Avgränsning av förslag till nationalpark i Nämndöskärgården

Naturvårdsverket har beslutat att justera gränsen för den föreslagna nationalparken inför remissen om föreskrifter och skötselplan. Skälet till justeringen är Försvarmaktens yttrande på förslaget till nationalpark. Justeringen berör ett havsområde i nordvästra delen av området som överlappar Försvarmaktens riksintresseutpekande avseende påverkansområde för Korsö skjutfält. Området har tagits bort från nationalparken. Det medför att den föreslagna nationalparken blir knappt 6 000 hektar mindre än tidigare förslag (se figur 1).

1.5 Miljöbedömning

Naturvårdsverket har gjort en miljöbedömning av effekterna av föreslagen skötselplan och tagit beslut om att en strategisk miljöbedömning inte behövs.⁹ Naturvårdsverkets samlade bedömning är att genomförande av åtgärder enligt den föreslagna skötselplanen för Nämndöskärgårdens nationalpark inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Naturvårdsverkets samlade bedömning baserar sig i huvudsak på att skötselplanen för nationalparken ska bidra till att syftet med regeringens beslut, om att bilda nationalparken uppnås. De skötselåtgärder som utförs med anledning av skötselplanen bedöms ha positiv och lokal miljöpåverkan genom att de ska leda till att bevara området som det är idag. Skötselplanen bedöms därmed inte medföra omfattande förändringar av området. Regeringens beslut att bilda nationalparken samt Naturvårdsverkets beslut om föreskrifter bedöms ha större miljöpåverkan än genomförandet av skötselplanen. Konsekvenserna av Regeringens beslut har varit på remiss och konsekvenserna av föreskrifterna ingår i denna remiss.

1.6 Fortsatt arbete med förslaget

De synpunkter som lämnats på förslaget till nationalpark håller på att sammanställas och bedömas. Remissammanställningen och hur synpunkterna har tagits omhand kommer att ingå i Naturvårdsverkets framställan till regeringen om att bilda en nationalpark tillsammans med ett justerat förslag. Naturvårdsverket planerar att översända framställan om en ny nationalpark till regeringen i september 2024.

De yttranden som kommer in på förslaget om föreskrifter och skötselplan kommer sammanställas och ligga till grund för Naturvårdsverkets beslut om föreskrifter och

---

⁹ Enligt Miljöbalken 6 kap. ska en myndighet som upprättar en plan som krävs i lag eller annan författning göra en strategisk miljöbedömning om det är så att genomförandet av planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Myndigheten behöver i normalfallet undersöka om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Naturvårdsverket har genomfört undersökningen enligt 5 § miljöbedömningsförrordningen (2017:966) som anger faktorer som undersökningen ska utgå från.

skötselplan för Nämöskärgårdens nationalpark samt Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut om ny skötselplan för Långviksskärs naturreservat.

Naturvårdsverkets intention är att föreslagna regleringar av båttrafik ska ske med stöd av sjötrafikförordningen¹⁰. Det är länsstyrelsen som tar beslut om regleringar med stöd av sjötrafikförordningen och Naturvårdsverket avser hemställa till länsstyrelsen om att införa dessa regleringar.

När regeringen har fattat beslut om nationalparken kan Naturvårdsverket ta beslut om föreskrifter och skötselplan och länsstyrelsen kan ta beslut om skötselplan för Långviksskärs naturreservat. Besluten planeras tas under första halvåret 2025. Invigningen av nationalparken planeras ske efter sommaren 2025.

---

¹⁰ Sjötrafikförordning (1986:300)

2. Förslag

2.1 Om förslaget

Föreslagna föreskrifter och skötselplan ska leda till att syftet med nationalparken uppnås. Nämndöskärgårdens nationalpark föreslås bildas med följande syfte:

Bevara ett representativt och variationsrikt havs- och skärgårdslandskap i Östersjön i väsentligen oförändrat skick.

Syftet ska uppnås genom att:

- minimera negativ påverkan på områdets naturvärden och inte tillåta exploaterande verksamhet
- införa nödvändiga regleringar för att bevara marina miljöer
- bedriva ändamålsenlig skötsel för att bevara och utveckla områdets naturvärden
- genomföra ändamålsenliga åtgärder för att ge allmänheten tillgång till nationalparkens natur- och upplevelsevärden.

Hur syftet ska uppnås beskriver huvudsaklig förvaltningsinriktning för nationalparken. De två första punkterna uppnås i första hand genom införande av regleringar medan de två senare främst uppnås genom nationalparkens skötsel. Därför bör förslaget till föreskrifter (bilaga 2) och skötselplan (bilaga 3) läsas samlat. I skötselplanen presenteras allmänna uppgifter om området, områdets preciserade bevarandevärden och en bedömning av påverkansfaktorer, det vill säga vad som påverkar värdena negativt. Detta har även bäring på förslaget till föreskrifter och konsekvensutredningen av dessa

2.2 Förslag till föreskrifter för nationalparken

Föreskrifterna i nationalparken regleras med stöd av miljöbalken.¹¹ Föreskrifterna för nationalparken ska reglera det som är nödvändigt för att uppnå nationalparkens syfte utan att vara mer långtgående än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Aktuell kunskap om områdets naturvärden och upplevelsevärden samt vad som påverkar dem negativt är utgångspunkt för föreskrifterna. Därutöver baseras förslaget på utredningar av syfte och föreskrifter i befintliga naturreservat samt vad som krävs för att uppfylla kraven i art- och habitatdirektivet och internationella utpekanden¹². Förslaget har också beaktat att området kommer ha många besökare

---

¹¹ Miljöbalken kapitel 7, 4 och 30 §§ samt enligt nationalparksförordningen (1987:938) 4 §

¹² Helcom MPA och European Diploma

med anledning av att det föreslås bli nationalpark. Därutöver har kunskap och synpunkter som lämnats av sakägare, lokala aktörer och närboende under arbetet beaktats.

Förslaget omfattar det område som kommer att föreslås bli nationalpark. Förslag till föreskrifter redovisas i bilaga 2. Områdets värden och påverkansfaktorer som ligger till grund för förslaget framgår av förslaget till skötselplan som redovisas i bilaga 3.

2.3 Konsekvensutredning av föreskrifterna

Innan en myndighet beslutar om föreskrifter ska den analysera föreskrifternas kostnadsmässiga och andra konsekvenser i den omfattning som behövs.¹³ Materialet ska dokumenteras i en konsekvensutredning.

Förslag till konsekvensutredning redovisas i bilaga 2.

Statliga myndigheter, kommuner, regioner, organisationer, näringslivet och andra som kostnadsmässigt eller på något annat betydande sätt berörs ska ges tillfälle att yttra sig i den aktuella frågan och om konsekvensutredningen. Detta krav tillgodoses genom denna remiss av utredningen.

2.4 Förslag till skötselplan för Nämndöskärgårdens nationalpark och Långviksskärs naturreservat

En skötselplan ska fastställas för nationalparker¹⁴ samt naturreservats¹⁵ långsiktiga vård och förvaltning. Förslaget till skötselplanen omfattar utöver den föreslagna nationalparken också en mindre del av nuvarande Långviksskärs naturreservat som kommer att vara kvar efter att nationalparken bildas.

Aktuell kunskap om området naturvärden och upplevelsevärden samt vad som påverkar dem negativt är utgångspunkt för förslaget till skötselplan. Förslaget har beaktat att området kommer ha många besökare med anledning av att det föreslås bli nationalpark varför en gemensam plan för både nationalparken och naturreservatet bedömts vara ändamålsenligt. Till grund för förslaget ligger också kunskap och synpunkter som lämnats under arbetet av sakägare, tidigare och nuvarande förvaltare, lokala aktörer, närboende samt andra organisationer och myndigheter.

---

¹³ Förordning (2007:1244) om konsekvensutredning

¹⁴ Nationalparksförordning (1987:938) 7 §

¹⁵ Förordning (198:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. 3 §

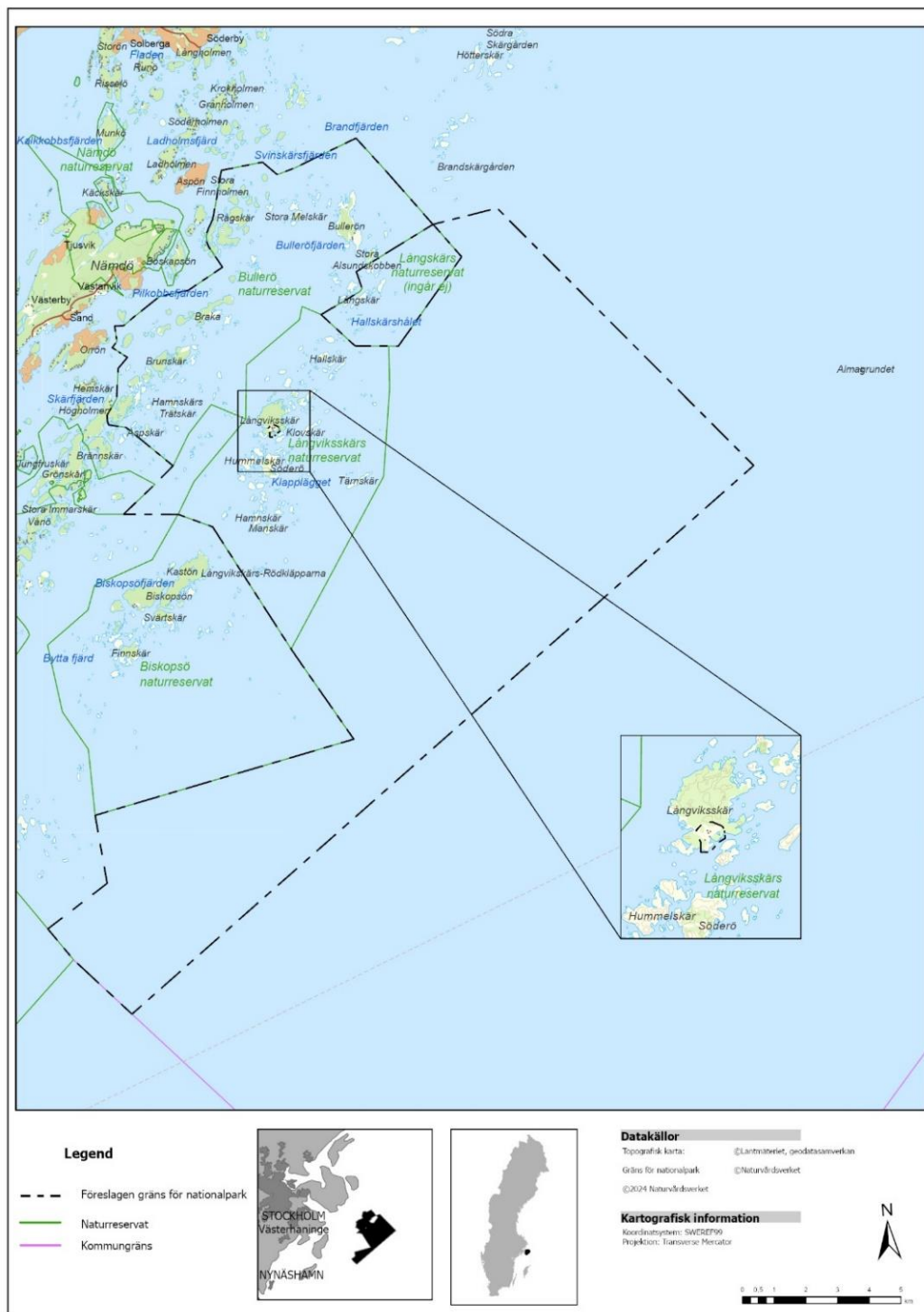
Förslaget till skötselplan redovisas i bilaga 3. I skötselplanen framgår långsiktiga mål och övergripande förvaltningsinriktningar vilket sätter ramarna för den konkreta skötsel som förvaltaren kommer att utföra inom området. Skötselplanen har en strategisk inriktning som förväntas vara aktuell över en längre tid. Förvaltaren kommer ha ansvar för att ta fram en åtgärdsplan som innefattar de konkreta åtgärder som förvaltaren ska genomföra inom de närmaste åren för att nå de målsättningar som finns i skötselplanen.

2.5 Tillsyn av nationalparken

Länsstyrelsen som myndighet är ansvarig för den operativa tillsynen i nationalparker enligt miljöbalken¹⁶. Det innebär att länsstyrelsen ska utöva tillsyn över att föreskrifter inom nationalparken efterlevs av såväl allmänhet, sakägare som andra intressenter. I praktiken kan det vara samma personal på länsstyrelsen som är både tillsyningspersonal och arbetar med den praktiska skötseln av nationalparken. Även Kustbevakningen och Sjöpolisen kommer att vara del av den tillsyn som ska bedrivas inom nationalparken.

---

¹⁶ Enligt miljötillsynsförordning (2011:13)

Figur 1. Karta över föreslagen nationalpark och Långviksskärs naturreservat vilket är det område som omfattas av förslag till föreskrifter (nationalparken) och skötselplan (nationalpark och Långviksskärs naturreservat). I bakgrunden (gröna gränser) visas befintliga naturreservat i området.